

YTTRANDE

2023-08-04

S2023/00704

Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Yttrande på:

Tillgång till försäljningsuppgifter om humanläkemedel

SOU 2022:72 Dnr S2023/00704

Föreningen för Generiska Läkemedel och Biosimilarer, FGL, stödjer att läkemedelsstatistik ska vara tillgänglig i högre grad än idag. FGL ser gärna en återställning till hur statistiken såg ut före maj 2019. Utredningens förslag är ett viktigt steg i rätt riktning men det är fortfarande en försämring jämfört med hur det var innan ändringen.

Utredningen skriver på sidan 347:

"I en skrivelse till E-hälsomyndigheten och Socialstyrelsen tydliggör de tre branschföreningar vars medlemsföretag berörs av begränsningarna i statistikutlämnande (LIF, Föreningen för generiska läkemedel och biosimilarer FGL och Läkemedelshandlarna) att det inte ligger i medlemsföretagens intresse att försäljningsuppgifter om deras produkter skyddas av sekretess utan att de tvärtom har ett intresse av att uppgifterna förblir åtkomliga för olika aktörer."

Läkemedelsstatistiken i Sverige blivit mindre pålitlig efter att e-Hälsomyndigheten och Socialstyrelsen gjorde en ny tolkning av befintlig lagstiftning och drog i handbromsen för att "skydda" läkemedelsföretagen. Branschföreningarna invände

att detta var en missriktad omsorg eftersom vi som skulle skyddas inte alls ville bli skyddade utan föredrog det då rådande transparenta systemet. Sverige gick på ett par år från att ha varit ett av de länder med mest pålitlig statistik till att vara en medelmåtta på området. Statistiken i Sverige är visserligen inte dåligt - men sämre än vad vi var vana vid.

Tyvärr omfattar förslaget i utredningen enbart offentligt finansierade läkemedel. FGL har förståelse för hur utredningen juridiskt motiverar en sådan begränsning, men FGL hade ändå föredragit att alla läkemedel skulle ingå. Läkemedel som inte är offentligt finansierade motsvarar enligt Socialstyrelsen 35% av den totala volymen, så det är ingen marginell delmarknad som undantas. Det är dock angeläget att tillgången till statistik rörande läkemedel som inte omfattas av det föreslagna undantaget i statistiksekretessen inte försämras för de organisationer/aktörer som E-Hälsomyndigheten har uppgiftsskyldighet gentemot.

FGL konstaterar även att utredningen identifierar ett behov av att regionerna får uppgifter om regionalt subventionerade läkemedel samt inrapportering av försäljningsuppgifter från regioner som driver hela eller delar av sjukhusapoteksverksamheten i egen regi men att en sådan utredning inte har rymts inom uppdraget. FGL vill peka på behovet av fortsatt utredning av dessa frågor.

För närvarande pågår en samhällsdebatt där sekretess och tystnadsplikt ställs mot andra samhällsbehov. Både förra regeringen och nuvarande regering har ifrågasatt om sekretessen ska få stå i vägen för att förebygga tex skolattacker eller terrorhandlingar när det finns misstankar om att något våldsamt är på väg att ske. I veckan rapporterade Sveriges Radio att Sis boenden inte vågade larma polisen när en klient upprepade gånger hotade om väpnad fritagning. Skälet var att personalen var rädd för att bryta mot sekretesslagstiftningen. Justitieminister Gunnar Strömmer menar att det finns möjlighet att bryta sekretessen med nuvarande lagstiftning men att lagen behöver bli ännu tydligare.
I årets tal i Almedalen säger statsminister Ulf Kristersson:

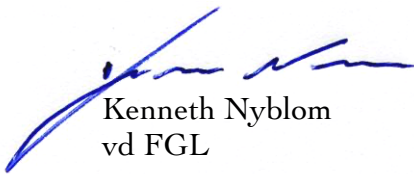
"Vi river sekretesshindren så att en rektor kan prata med socialtjänsten och polisen i tid. Vi kallar det Lex Luna."

Två samhällsintressen står mot varandra. Sekretessen gällande läkemedelsstatistiken ska alltså skydda läkemedelsföretagen men då måste vi påpeka att det är ett skydd vi inte bett om och inte vill ha. Här står sekretessen mot ett annat samhällsintresse, nämligen säker läkemedelsförsörjning.

Läkemedelsföretag behöver statistik för att kunna göra prognoser för korrekt lagerhållning. Opålitlig statistik kan leda till rest och bristsituationer och att patienter står utan läkemedel. Eftersom regeringen har aviserat en lagerhållningsskyldighet baserat på historisk försäljning, är det viktigt att statistiken

är så korrekt som möjligt. Det är beklagligt att vi i Sverige medvetet försämrat förutsättningarna de senaste fem åren och av juridiska skäl medvetet väljer att inte fullt ut åtgärda skadan till ursprungligt skick trots att det rent tekniskt är fullt möjligt. Statistiken finns ju tillgänglig för alla delmarknader, men vissa delar föreslås hållas fortsatt hemligt för flera aktörer. Att läkemedelsföretagen ska "skyddas" bör ställas mot ökad osäkerhet i läkemedelsförsörjningen och patienternas behov av att få rätt läkemedel i rätt tid.

Med vänliga hälsningar,

Kenneth Nyblom
vd FGL